

انتشارات گنج علم

نگاهی به گیاهان دارویی (چالش‌ها و فرصت‌ها)

نویسنده: باقر شهبازی

ویراستار: سعید طاووسی

صفحه آرا: سمیرا کایدی

طراح جلد: دلارام پری پیکر

ناشر: گنج علم

چاپ اول: بهار ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۶۵-۸۷-۳

بهان: ۷۸۰۰۰ تومان

نشانی: شیراز، چهارراه ۱۵ خرداد، ابتدای خیابان قصردشت،

کوچه ۱، پلاک ۱

تلفن: ۰۷۱۳۲۳۰۴۰۱۷

آدرس سایت: www.gpub.ir

ایمیل: Ganjelmpub@gmail.com

«کلیه ی حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.»

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

- سرشناسه : شهبازی، باقر، ۱۳۶۶-
عنوان و نام پدیدآور : نگاهی به گیاهان دارویی (چالش‌ها و فرصت‌ها) / باقر شهبازی؛
ویراستار سعید طاووسی.
مشخصات نشر : شیراز: گنج علم، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری : ۱۰۵ ص.
شابک : 978-622-6965-87-3 : ۷۸۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست : فیها نویسی
یادداشت :
موضوع : گیاهان دارویی -- ایران
موضوع : Medicinal plants -- Iran
موضوع : گیاهان دارویی
موضوع : Medicinal plants
موضوع : پزشکی سنتی-- ایران
موضوع : Traditional medicine-- Iran
موضوع : گیاهان دارویی -- ایران -- صنعت و تجارت
موضوع : Botanical drug industry -- Iran
رده بندی کنگره : ۱۸۰RS
رده بندی دیویی : ۳۲۱۰۹۵۵/۶۱۵
شماره : ۷۶۱۴۴۴۴
کتابشناسی ملی :
وضعیت رکورد : فیها

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۵
بخش اول.....	۹
تاریخچه گیاهان دارویی.....	۹
منابع تأمین گیاهان دارویی.....	۱۰
بازار جهانی گیاهان دارویی.....	۱۳
جایگاه قانونی داروهای گیاهی در سازمان جهانی بهداشت.....	۱۴
بازار گیاهان دارویی در ایران.....	۱۵
وضعیت تجارت گیاهان دارویی در ایران.....	۱۷
مزیت های گیاهان دارویی برای ایران.....	۱۹
ویژگی های توسعه کشت در ایران.....	۲۰
راهکار های اقتصادی گیاهان دارویی.....	۲۰
پتانسیل اقتصادی گیاهان دارویی.....	۲۱
گیاهان دارویی؛ منبع درآمد ملی.....	۲۲
اشتغالزایی گیاهان دارویی.....	۲۴
گیاهان دارویی ثروتی فراموش شده در محاسبات اقتصادی و زیست محیطی.....	۲۵
راهکار های آموزشی.....	۲۶
راهبردهای اجرایی برای بهبود وضعیت آموزشی.....	۲۸
راهکار های اجتماعی-سیاستی.....	۲۹

۳۱	 راهبردهای ساختاری
۳۲	 چالش‌های پیشروی توسعه گیاهان دارویی
۳۳	 محدودیت توسعه سطح گیاهان دارویی در عرصه های زراعی
۳۵	 مسائل و مشکلات تولید زراعی گیاهان دارویی
۳۶	 مسائل و مشکلات فراوری گیاهان دارویی
۳۹	 مسائل و مشکلات گیاهان دارویی در عرصه های طبیعی
۴۱	 مسائل و مشکلات اقتصاد و بازرگانی گیاهان دارویی
۴۵	 بخش دوم
۴۵	 آشنایی با دو گیاه دارویی (آویشن باغی و به لیمو)
۴۵	 خصوصیات مورفولوژیکی
۵۱	 خصوصیات فیزیکی
۵۹	 خواص شیمیایی آویشن باغی
۶۸	 خواص دارویی گیاه آویشن باغی
۷۶	 خصوصیات صنعتی آویشن باغی
۸۶	 به لیمو
۸۷	 موارد استعمال به لیمو در طب سنتی
۸۸	 ردیابی و مشخصات گیاهشناسی
۸۹	 نیازهای اکولوژیکی به لیمو
۹۲	 آماده سازی زمین به لیمو
۹۳	 روش کاشت و تکثیر گیاه به لیمو
۹۳	 داشت، مراقبت و نگهداری به لیمو

پیشگفتار

اهمیت و جایگاه گیاهان دارویی در حفظ و پایداری اکوسیستم‌ها، توسعه اقتصادی در سطح کلان، شاخص‌های زیست‌محیطی، اشتغال، امنیت غذایی، ذخایر ژنتیکی، خودکفایی و امنیت دارویی بر کسی پوشیده نیست (۹). گیاهان دارویی اهلی شده از نظر کیفی در مقایسه با گونه‌هایی که از طبیعت جمع‌آوری می‌شوند در سطح نازلتری قرار دارند (۲۴)، زیرا خصوصیت دارویی این گیاهان عمدتاً ناشی از وجود متابولیت‌های ثانوی‌ای است که در محیط رشد طبیعی و به‌ویژه در شرایط خاصی از تنش و از جمله رقابت با گونه‌های همجوار به غلظت آنها افزوده می‌شود که جز در عرصه‌های طبیعی چنین شرایطی حاصل نمی‌شود (۲۴)، زیرا در کشت گیاهان دارویی به صورت زراعی حساسیت گونه‌ها به آفات و بیماری‌ها افزایش یافته و برخی از کارکردهای اکولوژیکی آنها حذف می‌شود و لذا از کیفیت چندانی برخوردار نیستند (۹).

افزایش گرایش مردم به مصرف گیاهان دارویی در جهان سبب ایجاد تغییراتی در استراتژی بخش کشاورزی و توسعه سطح زیر کشت آنها در جوامع گردید. بر اساس گزارشات سازمان بهداشت جهانی پیش‌بینی می‌شود که ارزش تجاری و اقتصادی گیاهان دارویی در سال ۲۰۲۰ به ۲ تریلیون دلار و در سال ۲۰۵۰ به بیش از ۵ تریلیون دلار در سال برسد. از ۴۰۰ گونه شناسایی شده گیاه آویشن، ۱۴ گونه آن بومی ایران و در رویشگاه‌های طبیعی رشد می‌کنند (۹).